

Landbrukskveld 1.april2019, case-jobbing

Case: Året er 2019. Kommunen har akkurat ferdigstilt et prosjekt om mulighetene i landbruket. Hvilke grep må tas de neste 3 år for å ta tak i disse mulighetene?

Grupperesvar:

Satse på kjøttfe, grønnsaker, bær. Kortreist mat, fiskeprodukter, ysting. Vedproduksjon. Felles kjøkken for håndtering av mat for salg.

Viktig å bruke prosjektet for det det er verdt, slik at det ikke havner i en skrivebordsskuff. Synliggjøre mulighetene: – for de etablerte –for de som ønsker å gå inn i næringa –starte allerede med dette i skolen

Politikerne må komme på banen, og gjøre noe med eierskapsstruktur, gjøre eiendommer tilgjengelig.

Bo og driveplikt er viktig. Generasjonsskifte ved død: «Karantenetid» på 5 år. Hvis ingen vil bo eller drive der, MÅ det gjøres opp. Dette for å unngå at 10-15 personer eier en eiendom. Lettere å selge med færre eiere. Vi ønsker ikke at Kvænangens store eiendommer skal bli hytteparadis, men bosetting.

Viktig å få på plass avtaler om leiejord.

Bygge opp et aktivt landbruksmiljø.

Lage konkret og helhetlig plan for:

- Rekruttering
- Areal
- Suppler med tilskudd som er relevant hos oss
- Lokaliser utfordringer
- Stipend til landbruksutdanning

Viktig å skryte av dem som vil og får det til. Slutt å snakk ned landbruket. Tenk realistisk. Småskala må foredles og «puttes i munnen» til sluttkunden.

Case: Året er 2029. Landbruket i Kvænangen går så det griner. Flere landbrukseiendommer er i drift og det er stor optimisme i næringa. Hva er det viktigste som er gjort de siste 10 årene for å få dette til?

Alle framsnakker hverandre. Det er tøft å drive landbruk. Folk samarbeider. Det er opprettet et politisk samarbeidsforum for landbruket i Kvænangen. Innovasjon Norge har vært aktiv. Det lukter ikke lenger møkk, det lukter penger. Det er etablert veterinærkontor.

Planen som ble utarbeidet mellom 2019 og 2022 følges opp. Viktig å sikre samfunnet og tjenester rundt om i kommunen. Sikre mangfold og utvikling i landbruket.

Kommunen har vært raus med innbyggerne, spilt på lag, dispensert fra LNFR-område for å få utvikling. Det må satses på jordbruk/kombinasjonsbruk. Vi i Kvænangen har satset på turisme, fjordfiske, bær, sau, geit og ved. Næringa samarbeider, man har fått til et fellesløft. Det er kommet båthavn på Stajord eller Alteidet. Flott stor molo på Laukeng av massene fra tunellbygging gjennom Kv.fjellet.

God politisk styring er viktig. Gode initiativ blir motivert og hjulpet fra ide til handling til produkt.

Det er bygd opp et fagmiljø. Det er blitt et miljø for å gi oppbacking som gir god motivasjon. Kommunen er positiv til alle.

Case: Det er nyttårsaften 2035. Champagnen er drukket opp til smaken av tørrsaltet fenalår fra Kvæningen.

To gode naboer tar en nyttårsprat med hverandre. Det siste året har nemlig 4 barnefamilier fått kjøpe seg hver sin landbrukseiendom i kommunen, og ønsker å starte opp ulike former for gårdsdrift.

Hva mener de to gode naboer er viktige tiltak for at disse skal lykkes og bli boende?

God infrastruktur, herunder også tunell gjennom kv.fjellet. Trivsel og bolyst. Ja-kommune. Alle blir behandlet likt.

Politisk støtte fra kommunen. Åsmund Austarheim jobber fortsatt i kommunen. Gode økonomiske initiativ lokalt og på fylkesnivå. Statlig initiativ og reduksjon av kraftforbruk.

Mulighet for kjøttedyr, matlaging, besøksgård, felles fjøs, samdrift (felles maskinpark). Mulighet for avløser og fritid. Opplevelsesturisme, hundekjøring, scootersafari. Kafedrift. Foredle egen produksjon for salg.

Produsentmiljøet må være inkluderende. Tilby tjenester som avløsning, barnehage, skole, buss, båt, veterinær, kurs. Mulighet for jobb til partner også. Spennende og variert arbeidsliv.

Nye kraftlinjer for å få strøm til traktoren. Hver gård sin vindmølle. Landbruket oppfyller målet om 40% reduksjon av klimagasser. Husdyrgjødsel foredles og betales for. Nye generasjoner har med seg ulik kunnskap og erfaring slik som elektriker, økonomi, mekaniker mm.

Case: Vi er kommet til 2042. Siden 2020 er det startet opp 20 gårdsbruk med ulik drift. Både tradisjonell og ulike tilleggsnæringer. De 4 barnefamiliene som flyttet hit i 2035 bor her fortsatt. Ingen gårder er lagt ned på 22 år.

På 8 av disse gårdene er man kommet til et generasjonsskifte, og alle disse 8 gårdene har noen som vil overta.

Hvilke tiltak er satt i verk hos næringa, kommunen, samfunnet m.fl for å få en slik optimisme for næringa hos neste generasjon?

Omdømmet til landbruket er godt, framsnakking i alle ledd og situasjoner. Verdens matmangel gjør at bonden får betalt for sitt arbeid og folk betaler for skikkelig mat. Kvæningen er spisskammerset for Alta og et beredskapsområdet.

Næringa

- Solide bruk med godt driftsgrunnlag. Landbruket er blitt en merkevare
- God omstillingsevne
- Godt omdømme

Kommunen

- Stipend, tilrettelegge for landbruksutdanning
- Kommunen har laget gode og solide planer for landbruket, som er langsiktige og gir trygge rammer

Samfunnet

- Framsnakker landbruket og næringa

- Folketallet og matforbruket har økt

Man har fått lov å bygge og drifte på egne eiendommer. Folk har sett verdien i ren nord-norsk mat, og vil betale for det. Skoler og barnehager er på plass, det er også kulturtilbudet. Unge har fått lære seg skogbruk, fiske og bondelivet, i skoletiden. Det har blitt attraktivt å bo på småbruk og større eiendommer. Kommunen har lagt til rette/ er med på å legge til rette for at det er attraktivt å bo utenom sentrum. Viktig å ikke kun satse på sentrum mtp. boliger/boligstrøk.

Det er mangel på matvarer grunnet uro i verden. Neste generasjon ser viktighetene av jordstykkene som er i bruk. «Alle» ser viktigheten av å være selvforsynt med kjøtt/fisk/bær/grønnsaker m.m.

Næring og skole har vært aktive samarbeidspartnere. Mulighetene synliggjøres tidlig for den oppvoksende generasjon som senere skal overta. Det er synliggjort at gjennom realistisk prosjektering vil det finnes gode tilskudd- og støtteordninger.

Å være bonde e kult!

Kvæningen e blitt en merkevare!

Egen oppsummering (Ida):

3 ting peker seg ut, prioritert rekkefølge:

1. Synliggjøring, av næringa og mulighetene som ligger der. Hvordan gjør man dette?
2. Framsnakking, se verdien og viktigheten av det å drive med og ha landbruksdrift i kommunen. Backe opp de som vil. Snakke opp landbruket i alle fora, situasjoner og settinger. Tørre å si at landbruk vil vi ha, og det vil vi bruke ressurser på!
3. Politisk styring, viktig med gode og trygge rammer, politisk vilje mot tydelige samla mål. Er tiden inne for en jordgruppe/landbruksgruppe?